

РЕШЕНИЕ

№ 3951

гр. София, 15.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 19.05.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Стефан Станчев

**ЧЛЕНОВЕ: Наталия Ангелова
Лилия Йорданова**

при участието на секретаря Паола Георгиева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **1128** по описа за **2023** година докладвано от съдия Лилия Йорданова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, вр. чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/ и чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Делото е образувано по подадена до Върховния административен съд касационна жалба от Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] против Решение № 7531 от 13.12.2021г., постановено по адм. дело № 2072/2020г. по описа на Административен съд София – град, 43 – ти състав. С определение № 952 от 27.01.2023г., на ВАС, Трето отделение по адм.д. 5633/2022г. делото е изпратено на АССГ за разглеждане на касационната жалба от Административен съд София – град, тричленен състав по подсъдност.

С решението е отхвърлен предявения от М. срещу Главна дирекция „Охрана“ при Министерство на правосъдието иск за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 100 000 лв., претърпени в резултат на конвоирането и участието му с белезници в съдебно заседание на Специализирания наказателен съд, проведено на 14.02.2020г. по НОХД №1006/2016г. за периода от 14.02.2020г. до 21.02.2020г., ведно със законната лихва от 14.02.2020г. до окончателното изплащане на

обезщетението. Със същото решение ищецът е осъден да заплати в полза на Административен съд София-град 200лв. разноски по делото.

Касаторът навежда доводи за неправилност на решението, като постановено при нарушение на материалния закон, съществени нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост – касационни основания по чл.209, т.3 АПК. Сочи, че е изпитал болки и страдания, стоейки в залата с белезници, както и че служителите на ГД „Охрана“ противозаконно нарушават правата му, като го тормозят, унижават в неговите очи и го представят за виновен пред обществото. Счита за доказано, че ответникът е нарушил: чл.1, чл.3 и чл.6, ал.2 от ЕКЗПЧ; чл.14, ал.2, чл.7 и чл.10 от МПГПП на ООН; чл.1, чл.4, чл.47 и чл.48 от Хартата – Хартата за основните права на ЕС. Иска се отмяна на решението на едноличния състав на административния съд и произнасяне по съществуващото на спора с уважаване на предявения иск, а в условията на евентуалност делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд.

В съдебно заседание касаторът, редовно призован, се явява лично и чрез процесуалния си представител адв. Ю. поддържа касационната жалба, няма доказателствени искания и не сочи нови доказателства. Подробни съображения са развити в писмено становище от 24.03.2023г. на пълномощника.

Ответникът Главна Дирекция „Охрана“, редовно уведомен не се явява и не се представлява.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на касационната жалба, но намира същата за недоказана, поради което моли същата да бъде оставена без уважение.

Административен съд София-град, XX-ти касационен състав, като взе предвид наведените в жалбата доводи и като съобрази разпоредбата на чл. 218 АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в установения с чл.211, ал.1 АПК 14-дневен срок от надлежна страна срещу подлежащ на касационна проверка валиден и допустим съдебен акт и същата е процесуално допустима.

Разгледана по същество, касационната жалба е неоснователна.

Обжалваното решение е постановено в производство по чл.203 и сл. от АПК, вр. чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, образувано по иск на Е. Д. М. против Главна дирекция „Охрана“ при Министерство на правосъдието за присъждане на сумата от 100 000 лева като обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в „нарушено право на човешко достойнство, унижение, опозоряване, умишлено изтезание с белезници и представянето му пред обществото като виновен по време на конвоиране за явяване в качеството му на подсъдим в съдебно заседание по НОХД № 1006/2016г. по описа на Специализиран наказателен съд /СпНС/“, проведено на 14.02.2020г. С молба от 19.06.20г. на назначения по реда на ЗПП процесуален представител адв. Ю. е направено уточнение, че незаконосъобразните действия на служители на ответника,

от които са причинени вредите, са отказ да свалят белезниците от ръцете на ищеца в съдебна зала в открито с.з. по нахд №1006/2016г. по описа на СНС. С молба от 09.07.2020г. на адв. Ю. е посочен периодът, за който се претендира обезщетението – от 14.02.2020г. до 21.02.2020г., който с молба вх.№21589/14.07.2020г. изрично се поддържа от М.. В този смисъл неоснователни са доводите на касатора, дадени в о.с.з. на 19.05.2023г., че неправилно е очертан предмета на делото с оглед очертания в исковата молба период от 06.12.2013г. до 12.02.2020г.

Първоинстанционният съд е изяснил обективно, пълно и всестранно релевантните за предявения иск факти и обстоятелства. Указал е на страните доказателствената тежест, с оглед характера на съдебното производство. От страна на ищеца са ангажирани писмени и гласни доказателства (разпитани са трима свидетели), а ответникът е представил писмени такива. По искане на ищеца е допусната е съдебно-психологическа експертиза, чието заключение съдът е кредитирал с доверие като компетентно и обосновано. Със събирането им решаващият съд е изяснил фактическата обстановка, въз основа на която е направил и своите правни изводи.

Съдът е установил от фактическа страна, че Е. Д. М. се намирал в затвора в [населено място] от 07.11.2018г. като подсъдим по нохд 3555 /18г. по описа на СНС, постъпил е в затвора в [населено място] на 05.06.2015г. с мярка за неотклонение „задържане под стража“ по ДП №375/2013г. на ГД НП и по НП нохд №646/2015г. на СНС. Безспорно е установено, че М. е участвал в съдебно заседание на СНС на 14.02.2020г., за което е бил конвоиран от служители на ГД „Охрана“ при МП. За установяване обстоятелството дали подсъдимият е бил с поставени белезници по време на конвоирането и участието му в съдебното заседание били събрани гласни доказателства от допуснатите до разпит свидетели - М. В. П., А. А. М. и К. М. Н., служител на ГД „Охрана“. Съдът приобщил като доказателство по делото протокол от с.з. на СНС, проведено на 14.02.20г. Прието било и заключение на съдебно-психологическа експертиза, кредитирано от съда, с цел изясняване наличието на причинени на М. неимуществени вреди, като физически и психически тормоз, болки, страдания, накърнено човешко достойнство, унижение и опозоряване.

Въз основа на установените по делото факти, при обсъждане доводите на страните, съдът е приел, че исковата молба е неоснователна, тъй като не са налице посочените кумулативно изискуеми предпоставки за възникване на отговорността на ответника по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. С решението си по делото административният съд е отхвърлил предявения от Е. М. иск с правно основание чл.1 от ЗОДОВ по реда на чл. 203 и сл. от АПК, против ГД „Охрана“ като неоснователен и недоказан. За да постанови този резултат, съдът приел, че нито от показанията на свидетелите, нито от приложения по делото протокол от съдебно заседание на 14 състав на СНС по нохд №1006 по описа на СНС за 2016г., проведено на 14.02.2020г., се установява, че Е. Д. М. е бил с поставени белезници на краката и ръцете по време на съдебното заседание на 14.02.20г. в СНС по нохд №1006/2016г. и че са присъствали в съдебната зала представители на медиите, които да са направили обществено достояние това обстоятелство, следователно не се установяват по делото данни за незаконосъобразни фактически действия/бездействия при осъществяване на административна дейност. Не се доказват и причинени болки и страдания, съответно претърпени неимуществени

вреди поради нарушаване на забраната за нечовешко и унизително отнасяне по чл.3 ЕКПЧ, идентична и прилагана еднакво със забраната по чл.4 от Хартата за основните права на ЕС.

Настоящата инстанция приема, че оспореното решение е мотивирано с подробно изложена фактическа обстановка, установена въз основа на представените писмени доказателства и гласни доказателства, които не са били оспорени с представянето на други такива.

От касационния състав напълно се споделя както установената при първоинстанционното разглеждане на делото фактическа обстановка, така и направените въз основа на нея правни изводи.

В настоящото производство не са представени писмени доказателства, установяващи нещо различно от доказателствата, събрани при първоинстанционното разглеждане на делото. Затова настоящият състав приема, че първоинстанционният съд обективно е установил фактическите обстоятелства, въз основа на събраните по делото писмени и гласни доказателства, които са правилно ценени и анализирани.

Съгласно разпоредбата на чл. 203 от АПК, гражданите и юридическите лица могат да предявяват иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Исковата защита е възможна при условията на чл. 1 от ЗОДОВ. Във фактическия състав на отговорността на държавата за дейността на администрацията, визирана в чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, се включват следните елементи: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред; вреда от такъв административен акт и причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действия или бездействия и настъпилите вредоносен резултат. При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Правилен е изводът на първоинстанционния съд, че в случая ищецът, за когото е доказателствената тежест, не е установил наличието на първата и втората законова предпоставка, което обуславя неоснователност на предявения иск.

Не е доказано наличие на незаконосъобразни фактически действия при осъществяване на административна дейност на служители на ГД „Охрана“ при конвоиране на касатора, изразяващи се в отказ да се свалят белезниците на М. в съдебна зала в откритото съдебно заседание по нахд №1006/2016г. по описа на СНС, проведено на 14.02.2020г. Правилно съдът е приел, че от показанията на свидетелите не се установява, че М. е бил с поставени белезници на ръцете и на краката по време на съдебното заседание, както и че на заседанието са присъствали представители на медии, които да са направили обществено достояние това обстоятелство. Показанията на свидетелите не установяват и как е бил конвоиран М. до съдебната зала. Съобразно дадените обяснения на М. в с.з. от 01.12.2021г. съдът правилно е приел, че е налице конвоиране на лице, подсъдимо за тежко престъпление, участник в О. и по

дело с обществен и медиен интерес, което е конвоирано до органите на съдебната власт по смисъла на чл.3, ал.1, т.2 от Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойна дейност от служителите на ГД „Охрана“ към МП. Съгласно чл.18, ал.6 и ал.8 от тези правила конвоирането се извършва с поставени специални колани с фиксирани белезници на ръцете и допълнително белезници на краката, което е в съответствие с чл.5 от Директива 2016/343 на ЕП и на Съвета вр. параграф 1 от същата, т.е. органите на ГД „Охрана“ в процесния случай за периода на конвоиране за участие в съдебно заседание са действали законосъобразно, в условията на обвързана компетентност и съобразно данните за М. в качеството му на подсъдим. Действията на служителите на ГД Охрана, при съпоставяне с изявлението на вещото лице за психиката на ищеца, правилно са възприети от съда като такива, които не водят до нарушаване забраната по чл.3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи, идентична и прилагана еднакво със забраната по чл. 4 от Хартата за основните права на Европейския съюз.

АССГ е анализирал съдържанието на приобщения към делото протокол от 14.02.2020г. на СНС, 14 с-в по НОХД №1006 по описа на СНС за 2016г. В същия е отразено, че подсъдимият Е. Д. М., редовно призован, е доведен от СЦЗ и се е явил лично и с адв. И. Ю. и адв. Г., но липсва отбелязване дали М. е бил с помощни средства, нито е направено от страна на същия и/или от процесуалните представители искане да бъдат свалени помощните средства на подсъдимия Е. Д. М.. Не са ангажирани доказателства да е искано извършване на поправка на протокола в този смисъл, поради което исковата претенция на Е. Д. М. по реда на чл.203 и сл. АПК вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ за заплащане обезщетение в сочения размер в следствие незаконосъобразни действия на служители на ответника, от които са причинени вредите – отказ да свалят белезниците на М. в съдебна зала в откритото съдебно заседание по НАХД №1006/2016г. по описа на СНС, проведено се на 14.02.2020г., се явява недоказано. Следва да се обърне внимание, че към момента на приключване на съдебното дирене по делото, АССГ ХХ-ти състав е указал на процесуалния представител на ищеца, че следва да му бъдат разяснени правата като участник в касационното производство. Въпреки направеното уточнение в о.с.з и твърденията, че по време на съдебното заседание в съдебната зала е имало представители на медиите, ищецът не отправя искане до съда за предоставяне на записи, с които би могъл реално да докаже бил ли е по време на заседанието, окован в белезници и нарушени ли са в действителност основни човешки права, което да доведе до извод за основателност на исковата претенция на М.. Именно в този случай, както е и изразеното от прокурора становище, жалбата би се приела за основателна. При доказано наличие на фактически действия/ бездействия при осъществяване на административна дейност, в процесния случай отказ на служители на ГД Охрана да свалят белезниците на лицето в съдебна зала в проведено о.с.з., водещи до неизпълнение на чл.26, ал.2, т.3 от Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност, утвърдени със заповед №ЛС-04-1228/14.07.2017г. на Министъра на правосъдието и при доказани настъпил вредоносен резултат - причинени болки и страдания и съответно претърпени неимуществени вреди поради нарушаване забраната за нечовешко и унизително отнасяне по чл.3 ЕКПЧ, които да са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразността на фактическото действие/бездействие, би довело до основателност на исковата претенция. В случая

същата се явява недоказана.

Правилно съдът е приел, че не е допуснато нарушение на чл.5 от Директива 2016/343 на ЕП и на Съвета относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство. Съгласно цитираната норма държавите членки вземат подходящи мерки, за да гарантират, че заподозрените и обвиняемите не са представяни като виновни, в съда или пред обществеността, чрез използването на мерки за физическо възпиране. Но §1 не възпрепятства ДЧ да прилагат мерки за физическо възпиране, които са необходими по специфични за делото съображения във връзка със сигурността или за да се попречи на заподозрения или обвиняемия да се укрие или да установи контакт с трети лица. В случая разпоредбите за конвоиране на лица, подсъдими за тежки престъпления, участници в О. и по дела с обществен и медиен интерес са с цел осигуряване безопасност на придвижването на тези лица, като същите са необходими по специфични за конкретното дело съображения във връзка със сигурността, съответно на чл.5 от Директива 2016/343 на ЕП и на Съвета.

Оплакванията за причинени неумуществени вреди като физически и психически тормоз, болки, страдания, накърнено човешко достойнство, унижение и опозоряване са оборени от заключението на кредитираното от съда СПЕ. По делото пред АССГ и настоящата инстанция не са ангажирани доказателства – медицинска документация, свидетелстваща за наранявания, физически травми и др., които да обосноват твърдението за причинен физически тормоз, причиняване на болка и страдание от носенето на белезници, ограничили свободното движение на М.. От данните по делото, в т.ч. и от заключението на вещото лице правилно е преценено, че не следва тези страдания да се определят като прекомерни, надвишаващи обичайния праг, който неминуемо следва от подобен вид ограничение.

Обосновани са изводите на съда, че действията на служителите на ГД „Охрана“ не попадат в приложното поле на чл.3 от ЕКПЧ, тъй като преживяванията, породени от конвоирането на М. по процесния начин могат да бъдат „преработени“ и действително превес имат психическите последици, но негативните изживявания поради конвоирането му на процесната дата не са достигнали такава степен на суровост, която да обоснове извод за нарушаването на забраната по чл.3 от ЕКПЧОС.

Административен съд София-град, анализирайки събраните по делото доказателства – поотделно и в тяхната взаимовръзка, правилно е приел, че ищецът не е провел пълно и главно доказване на фактическите твърдения, на които основава иска си. С оглед изложеното, настоящият касационен състав намира, че съдът е постановил решението си в съответствие с материалния закон, без наличие на нарушение на съдопроизводствените правила. Решението като правилно следва да се остави в сила.

Предвид горното и на основание чл. 222, ал. 1 от АПК, вр.чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, Административен съд София - град, XX-ти касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 7531/13.12.2021г. по адм. дело № 2072/2020г. по описа на Административния съд С.-град, с което е отхвърлен иска на Е. Д. М. срещу Главна дирекция „Охрана“, с който се претендира обезщетение в размер на 100 000 лв. за периода от 14.02.2020г. до 21.02.2020г., и законната лихва, като обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в „нарушено право на човешко достойнство, унижение, опозоряване, умишлено изтезание с белезници и представянето му пред обществото като виновен по време на конвоиране за явяване в качеството му на подсъдим в съдебно заседание по НОХД № 1006/2016г. по описа на Специализиран наказателен съд /СпНС/“.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.